

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΘΕΜΑ:
LECTIO IV

Δανάη Γεωργιάδου, Σύμβουλος Λατινικών, Β.Δ.
Μ.Α. στην Κλασική Φιλολογία

Υπεύθυνος ΕΜΕ: Πέτρος Πέτρου

ΜΑΘΗΜΑ IV (Lectio Quarta)
ΤΑ ΗΘΗ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ

Παρατατικός (imperfectum) ενεργητικής φωνής ρημάτων α' συζυγίας
και ρήματος sum (ΛΓ σελ. 62, 65)

- ✓ Ο παρατατικός των ρημάτων της α' συζυγίας σχηματίζεται από το θέμα του ενεστώτα, με την προσθήκη του προσφύματος -ba- και των καταλήξεων του παρατατικού:

Θ. ενεστ. (χαρακτ. -ā-) + πρόσφυμα -ba- + καταλήξεις παρατατ.

π.χ.

amā- + -ba- + -m = amābam

- ✓ Για την κλίση της οριστικής παρατατικού ενεργ. φωνής α' συζυγίας βλ. ΛΓ σελ. 65.
- ✓ Για την κλίση της οριστικής παρατατ. του sum βλ. ΛΓ σελ. 62: **eram**.
Τι παρατηρείτε για τις καταλήξεις του eram ;

Ουδέτερα β' κλίσης ουσιαστικών (declinatio secunda) (ΛΓ σελ. 13-15)

- ✓ Θυμηθείτε ότι η β' κλίση περιέχει ονόματα και των τριών γενών:
- αρσενικά και θηλυκά που λήγουν σε: **-us** (ονομ.)¹, **-i** (γεν.)
 - αρσενικά που λήγουν σε: **-er, -(e)ri**
 - ουδέτερα σε: **-um, -i**
- ✓ Είναι συγγενής με τη δεύτερη κλίση της Αρχαίας Ελληνικής (σύγκρινε τις καταλήξεις!).
- ✓ Για την κλίση και παραδείγματα ουδετέρων σε **-um, -i**, βλ. ΛΓ σελ. 14-15.

- Παρατηρούμε ότι:

Έχουν σε τρεις πτώσεις ίδιες καταλήξεις (όπως και στα ελληνικά):

ονομ. }
αιτιατ. } εν. σε **-um**, πληθ. σε **-ā**²
κλητ. }

- Κλίνε τα: *donum -i*: δώρο / *bellum -i*: πόλεμος / *proelium -i*: μάχη / *pericūlum -i*: κίνδυνος / *templum -i*: ναός / *oppidum -i*: πόλη / *regnum -i*: βασίλειο

¹ Το θέμα το βρίσκουμε από τη γεν. πλ. αφαιρώντας την κατάληξη. Βλ. το ανάλογο και στην πρώτη κλίση.

² Πβ. στα ελληνικά το βραχύ -α των ουδετέρων.

- Υπάρχουν τρία ουδέτερα σε *-us* (αντί *-um*). Κλίνονται όπως τα υπόλοιπα:
vulgus (*volgus*), *-i*: πλήθος }
virus *-i*: δηλητήριο } μόνο στον ενικό αριθμό
pelagus *-i*: πέλαγος (πληθ. *pelage*, πβ. πελάγη)
- Όταν τα κλίνουμε, δεν ξεχνούμε να σημειώνουμε την ένδειξη του μακρού στην κατάληξη *-ōrum* της γενικής πληθυντικού και να τονίζουμε σωστά.

- ✓ Για τις ανωμαλίες μερικών δευτεροκλίτων ονομάτων βλ. ΛΓ σελ. 15.
- ✓ Σύμφωνα με τα πιο πάνω ουσιαστικά κλίνονται και τα ουδέτερα (σε *-um*) των δευτεροκλίτων επιθέτων.

Αντωνυμίες (ΛΓ σελ. 43)

- οριστική / δεικτική: *is, ea, id*
- δεικτική: *ille, illa, illud*

Λεξιλόγιο

apud (πρόθ.) + αιτ.: σε, κοντά σε (τόπος) / *antiquus, antiqua, antiquum*: αρχαίος / *Romanus, Romani*, αρ.2: Ρωμαίος / *concordia, concordiae*, θ.1: ομόνοια / *maximus, maxima, maximum* (υπερθ. του *magnus*): πολύ μεγάλος / *minimus, minima, minimum* (υπερθ. του *parvus*): ελάχιστος, πολύ λίγος / *avaritia, avaritiae*, θ.1: πλεονεξία / *supplicium, supplicii*, ουδ.2: τιμωρία – *supplicia, suppliciorum*: ικεσίες, λατρεία / *deus, dei*, αρ.2: Θεός / *magnificus, magnifica, magnificentum*: μεγαλοπρεπής / *domi* (επίορ.): στο σπίτι (στάση σε τόπο, ΑΕ: οίκοι) / *parcus, parca, parcum*: οικονόμος, φειδωλός / *iustitia, iustitiae*, θ.1: δικαιοσύνη / *inter* (πρόθ.) + αιτ.: μεταξύ / *certo, certāvi, certātum, certāre*, α': αγωνίζομαι / *curo, curāvi, curātum, curāre*, α': φροντίζω / *bellum, belli*, ουδ.2: πόλεμος / *periculum, periculi*, ουδ.2: κίνδυνος / *audacia, audaciae*, θ.1: τόλμη / *propulso, propulsāvi, propulsātum, propulsāre*, α': απωθώ, απομακρύνω / *beneficium, beneficii*, ουδ.2: ευεργεσία / *amicitia, amicitia*, θ.1: φιλία / *paro, parāvi, parātum, parāre*, α': ετοιμάζω / *delectus, delecta, delectum*: διαλεκτός / *consulto, consultāvi, consultātum, consultāre*, α' (+ δοτ.): φροντίζω / *is, ea, id* (οριστ./δεικτ. αντων.): αυτός / *corpus, corporis*, ουδ.3: σώμα / *ex* (πρόθ.) + αφαιρ.: από (αιτία, προέλευση) / *annus, anni*, αρ.2: έτος / *infirmus, infirma, infirmum*: αδύναμος / *ingenium, ingenii*, ουδ.2: πνεύμα / *propter* (πρόθ.) + αιτ.: εξαιτίας, από (εξωτερ. αναγκαστικό αίτιο) / *sapientia, sapientiae*, θ.1: σοφία, φρόνηση / *validus, valida, validum*: δυνατός

Ενδεικτικές δραστηριότητες (για την τάξη ή / και το σπίτι)

- 1) Να γράψετε τη μετάφραση του μαθήματος IV.

2) Να συμπληρώσετε με τις ζητούμενες πτώσεις των ουσιαστικών.

	donum	periculum	beneficium	ingenium
<u>ενικός</u> : δοτική αιτιατική κλητική				
<u>πληθυντικός</u> : ονομαστική γενική αφαιρετική				

3) Να συμπληρώσετε με τους ζητούμενους τύπους ενεστώτα και παρατατικού.

	narro	scriptito	curo	exulo
<u>ενεστώτας</u> :	γ' εν. α' πλ. γ' πλ.	α' εν. γ' εν. β' πλ.	β' εν. γ' εν. α' πλ.	α' εν. β' εν. β' πλ.
<u>παρατατικός</u> :	γ' εν. α' πλ. γ' πλ.	α' εν. γ' εν. β' πλ.	β' εν. γ' εν. α' πλ.	α' εν. β' εν. β' πλ.

4) Να μεταφέρετε τις προτάσεις στον αντίθετο αριθμό.

- Ego filiam curabam.
- Beneficium maximum erat.
- Vos periculum beneficio propulsabatis.
- Curae nautas excruciabant.

5) Σε καθεμιά από τις πιο κάτω προτάσεις υπάρχει ένα γραμματικό / συντακτικό ΛΑΘΟΣ. Να γράψετε τον ορθό τύπο στη δεξιά στήλη.

Apud Romanos concordia maxima erant.	
Nos pericula propulsabamus et amicitias parabant.	
In supplicia deorum magnifici sunt.	
Delecti Romanus consultabant Romae.	

6) Να αντικαταστήσετε τις υπογραμμισμένες λέξεις με τους αντίστοιχους τύπους της αντωνυμίας is, ea, id και ille, illa, illud.

	is, ea, id	ille, illa, illud
Graeci <u>Troiam</u> oppugnabant.		
<u>Amicum</u> filius amabat.		
<u>Aeneas</u> stupet formā reginae.		

Romani <u>beneficia</u> parabant.		
Corpus <u>Romani</u> infirmum est.		
<u>Graeci</u> deos adorant.		
Romani in suppliciis <u>deorum</u> magnifici erant.		
<u>Epistulas</u> poetae scriptitant.		
<u>Periculum</u> audaciā propulsant.		

7) Να μεταφράσετε την πρόταση στα Λατινικά.

Στη λατρεία των Θεών τα δώρα των Ρωμαίων ήταν μεγαλόπρεπα.

8) Να σκεφτείτε και να γράψετε, για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου, αν υπάρχουν λέξεις:

- ομόρριζες με αυτήν στα Αρχαία Ελληνικά και/ή
- παράγωγες από αυτήν σε νεότερες – νεολατινικές γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά κτλ)

9) α. Να αναφέρετε τρία από τα ήθη των αρχαίων Ρωμαίων, όπως τα γνωρίσαμε στο κεφάλαιο αυτό, που θεωρείτε σημαντικά. Να δικαιολογήσετε σύντομα την απάντησή σας.

β. Γιατί ο Σαλλούστιος θεωρεί ότι το 146 π.Χ. άρχισε το κατρακύλημα των ηθών στην πατρίδα του;